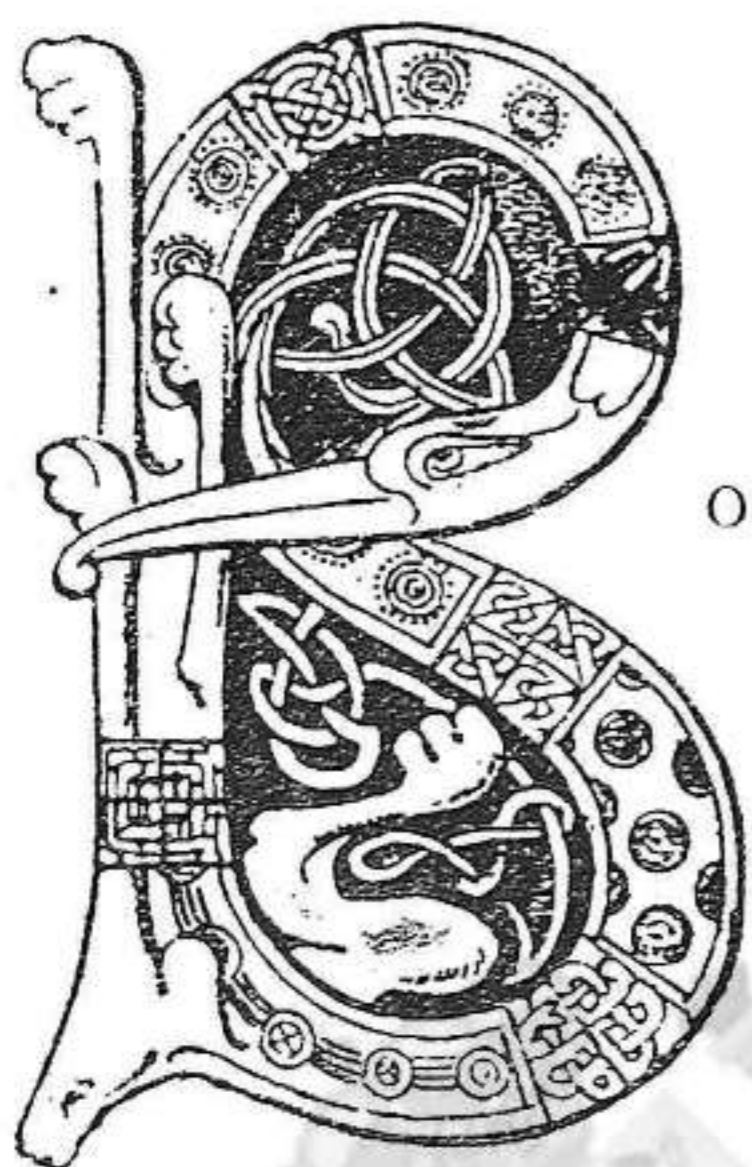

L' AVENS

REVISTA MENSUAL

* CIENCIAS * ARTS * LLETRAS *

Barcelona Juny de 1882

UN PUNT CONCRET DEL CATALANISME

Al Sr. Montserrat y Archs.

ONA ocasió es la present, á falta d' altra més oportuna, pera dir nostre parer sobre un punt doctrinal, ara ab motiu de la publicació d' un article crítich del Sr. Montserrat y Archs en los número 63 de *La Il·lustració Catalana*, article en lo qual senta 'l distingit catalanista que no existint cap gramática ni diccionari de la nosira llengua que puga tenirse com á tal, deu escriurers avuy com ho feyan en «los bons temps en que era llengua diplomática europea y asiática, la de Jaume I y Pere IV, de Roger de Flor y de Bernat de Boil.»

Mes avans de tractar de plé aquest punt, sians perme-sa alguna indicació de caracter general, que 's fa precisa al nostre modo de opinar, oposat al del Sr. Montserrat y Archs.

Lo renaixement catalanista enclou alguna cosa més que un moviment literari, y si no ho veuhem aixis los que hi contribueixen, trenquin la ploma y reneguin del catalanisme, puig prou sabut es que tot quant tendeixi á remoure l' esperit regional de un poble te necessariament

més alcans que l' entusiassme de quatre versos. Y quan lo poble quals recorts s' evocan conta ab una historia brillantíssima y per una ó altra causa transcorrent los temps ve á confondrers y 's troba baix lo jou d' un altre poble, tal volta inferior á n' ell pera surar en la titánica lluyta per l' existencia, llavors l' esperit despertat per tal renai- xement, de la esfera purament literaria y artística, passa á influir en lo caràcter, regenerantlo, traduhintse després en fets que manifestan las aspiracions d' aquell poble. Bon exemp'e 'n tenim en la historia moderna de quantas comarcas han passat per las viscisitats de la catalana. Y sobre aquest extrem no creyém necessari insistir perque seria desconeixe la ilustració del Sr. Montserrat. Al nos- tre objecte basta la indicació que havem fet.

Baix semblant punt de vista es que L' AVENS concep- tua 'l catalanisme y per aixó basa en ell sas aspiracions, á fi d' enaltir la nostra terra contribuint, per medi de la emulació, al progrés de la Humanitat. Y com creyém un punt interessant relacionat ab lo desenrotllo y fins ab l' éxit del actual renaiement l' entregar aquest á mans del arcaisme, per tal motiu venim á dir nostre parer en punt tan concret, ja que 'l Sr. Montserrat y Archs ha expressat ab més ó menos salvetats lo seu, desde las pla- nas d' una publicació tan interessant com *La Ilustració Catalana*.

Ara be; si 'l renaiement catalanista no es exclusiva- ment literari; si 's dirigeix á despertar l' endormiscat es- perit del poble catalá, á regenerar son caràcter pera con- vertir á Catalunya en altre esplendorosa Grecia, donant á totas las comarcas y regions germanas exemple per imi- tar ¿es convenient recular tres ó quatre sigles pera trobar un llenguatje?—Desseguida s' ocorre que una llengua més ó menos antiquada será repulsiva á la generalitat, sobre tot quan avuy encara tenim llengua propia; que llengua

y propia es la que parlém, fins ressentintse y tot d'influencias estranyas. Y no es tan malmesa que deguem arreconarla, ni encara que ho fos podriam atrevirnoshi sense exposarnos al cástich de Ícaro.

Creyém, y creyém fermament, que 'l catalá qu' ara 's parla está un xich carregat de barbarismes, mes aquestos son facils de corretjir sense necessitat de recorre á midas tan extremadas com desenterrar tot un llenguatge de la pols dels arxius. ¿Pot ser no 'ns proban aquesta veritat á cada nova obra que produeixen alguns dels escriptors que més gloria donan á las lletras catalanas? ¿Pot ser es tan dolent lo llenguatge que usan aquestos pera olvidar-lo aixis?

Vinga un talent que ab sá criteri y clara inteligencia en fassa una bona tria y veureu fondres en una las duas tendencias del antich y del modern que avuy predominan en lo camp del catalanisme.

Estem convensuts que una bona gramática y un bon diccionari catalá vindrian á resoldre la confusió que regna entre 'ls qu' escriuhen nostra parla: pero si 'l criteri en que 's basessin abdos traballs fos exclusivamen *etimológich*, com diu en Montserrat y Archs, ni resoldria gran cosa al estat present de la llengua, ni contribuiria gens ni mica á interessar al poble en lo renaixement, que al poble deu interessárseli si no 's vol veure desapareixe com una fumareda lo treball de mitj sigle. Una llengua anacrónica, per lógica, per literaria que fos ella no passaria de l' esfera dels literats y erudits; no resoldria res, porque 'ls mateixos que la escriurian no arribarian á usarla en comú.

La llengua deu progressar á través del temps, y lo progrés en las llenguas la historia 'ns ensenya que no es sino l' us, la corrupció, mellor dit. No envá escrigué Horaci, lo gran mestre sens segon:

... Licuit, semperque licebit
 Signatum præsentē nota producere nomen.
 Ut silviæ foliis pronos mutantur in annos,
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
 Et, juvenum ritu, florent modo nata, vigentque
 Debemur morti nos nostrasque; sive receptus
 Terræ Neptunus classes Aquilonibus arcet,
 Regis opus; sterilisque diu palus, aptaque remis,
 Vicinas urbes alit, et grave sentit aratrum;
 Sæcū cursum mutavit iniquum frugibus annis,
 Doctus iter melius. Mortalia facta peribunt:
 Nedum sermonum stet honos et gratia vivax.
*Multa renascentur quæ jam cecidere; cadentque
 Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
 Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.*

Entenguis be: «l' ús decidirá: l' ús, aquest arbitre, aquest mestre, aquest legislador de las llengües.» Y á fe que no ho diu pas un *quidam* sense autoritat de cap mena, ni tampoch per lo transcrit se veu que ho diga per-que-sí.

Queda sentat, donchs, que l' ús, la costum, altera las llengües; que aquest mateix corruptor es lo legislador; deixant pera 'ls sabis, pera las academias, lo treball d' estudiar ó mellor dit de justificar filològicament en qué 's basan los llenguatjes, y realisat semblant estudi escriuhen la recopilació d' aquelles lleys, que com las civils y criminals també 's troban antiquadas, corrent lo temps, y s' han de reformar en sentit lliberal perque tot progressa sense que 's vegi 'l fi.

May las academias, may los sabis han creat ni un *argot*. Han fet treballs de detall, han fet bons serveys als literats y fins al mateix vulgo autor d' una llengua, evitant la precipitació de las corruptelas y no admetentlas entre lo acceptat y legislat fins y á tant que no puga prescindirsen sense caure en ridícul.

Vegis la historia y l' estat actual de la llengua catalana,

vegis per lo apuntat quan difícil fora reformarla etimològicament en lo grau que demana 'l Sr. Montserrat y Archs y se trobará per que escribim y no reneguem del *català qu' ara 's parla*, al qual reconeixém defectes é imperfeccions molt corretjibles, mol més que torná á renovar la llengua catalana del sigle XIV.

*

Per no fernos pesats acabarém en pocas paraulas:

Si del catalá y lo catalanisme voliam ferne un passatemp literari no tindriam inconvenient en acceptar los mateixos mots ab qu' están escritas las crónicas d' en Jaume I y d' en Pere IV, y la mateixa ortografia del article del Sr. Montserrat y Archs, perque reconeixém molts coneixements al autor en aquesta materia; pero si la llengua catalana no es altra cosa que una corrupció, per l' us, de la llatina, y si encara que ressucitessem tota la edat d' or de las lletras catalanas la tornariam á olvidar pera arribar ahont som avuy ¿qu' hém de fer sino acceptar la que tenim, pera ser práctichs? ¿quín altre camí queda pera fer del catalanisme alguna cosa de profit com demanan lo nostre caràcter y modo de ser, mitj confosos ab lo de Castella, á despit de ser tan distints, tan oposats?

LO MONASTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÉS

DENOSA tasca es pera mi, descriure altra vegada, un de aqueixos monuments capdals en quins la grandiositat y 'l bon gust á cada detall se demostra, y difícil, per no dir impossible, 's fa, no recaure en las ideas y en las consideracions en altres articles consignadas. Las impresions recullidas á la vista del monastir de San Cugat, las he referidas diferents cops, y al haverho de fer novament, temo que la fantasía agotada no puga produhir més enlayradores conceptes, y sento al ensemps que dega circumscriure la relació á límits trassats que m' obliguin á concretarla.

Per tres variadas vías he arribat al casal que ab fonament s' anomená la Basílica del Vallés, y lo sol esguart de aquell conjunt de tan artísticas concepcions, fundament impressiona com á terme de afalagadors paissatjes que 'ls camins atravessan, com á contrast de las bellesas de la nativa y de la humana fantasía. Aneu á Sant Cugat per lo Papiol y Rubí, seguint per las marjadas que fertilisa 'l treball, crehveu los boscos ombrívols, los remorosos canyars que per Ripollet y Serdanyola indican lo camí bordeixat per la molsosa herba, ó bé, seguiu, tot contemplant las bellesas del plá, la carretera nova que onejant la falda del Tibidabo, constitueix un dels panoramas més embelessadors dominant la comtal Barcelona com si 's bressés en las platejadas espumas del Mediterrani; las impresions recullidas durant lo viatge; lo pur ambient qu' enlayra la imaginació; lo remor acompassat de las ramas, sonmoguentse á impressió del lleuger ventíjol, vos inspirarán las consideracions més afectuosas y la vista del magestós monastir, borrará 'l sentiment produhit per l' admiració á la naturalesa, pera trocarlo en lo que fa neixer la contemplació de la sublimitat artística.

Restos de la muralla

Empresonat per un mur de pedra, lo monastir podria haverse convertit en fortalesa inexpugnable. ¿Pera quin fí, sino, las robustas torres que aixecáren en los ánguls de son recinte?

Llarch fora descriure ab detenció la important historia de aquell casal que feu créixer la vila com qui diu dispensantli sa protecció decidida; mes avuy, sols lleugers detalls puch donar als llegidors de L' AVENS, com á débil indicació del passat valer de aquell cenobi.

En la época romana, no lluny del lloch ahont s' alsa lo monastir, estava emplantat un castell nomenat *Castrum octavianum*, que alguns esmentan com á casa de recreo pertanyenta al emperador August. Baix la dominació goda, hi ha fundadas presumpcions de que allí existía un convent de monjos antonins, que destruit en una de las irrupcions dels alarbs, doná lloch á la creació de un monastir benedictí, erigit pera commemorar los mártirs cristians, Cugat, Sever, Juliana y Semproniana, alguns de quins acabaren allí sas vidas. En temps de Carlomagne, estava ja edificat segons se desprén de la donació de bens que va ferli lo emperador, exemple seguit per Lluís lo Piadós y Cárles lo Calvo.

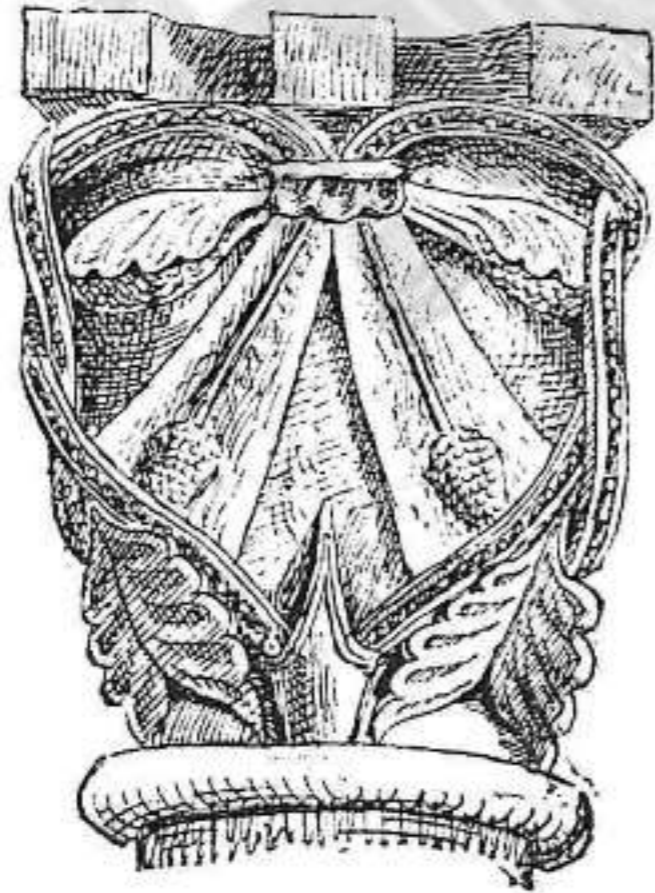
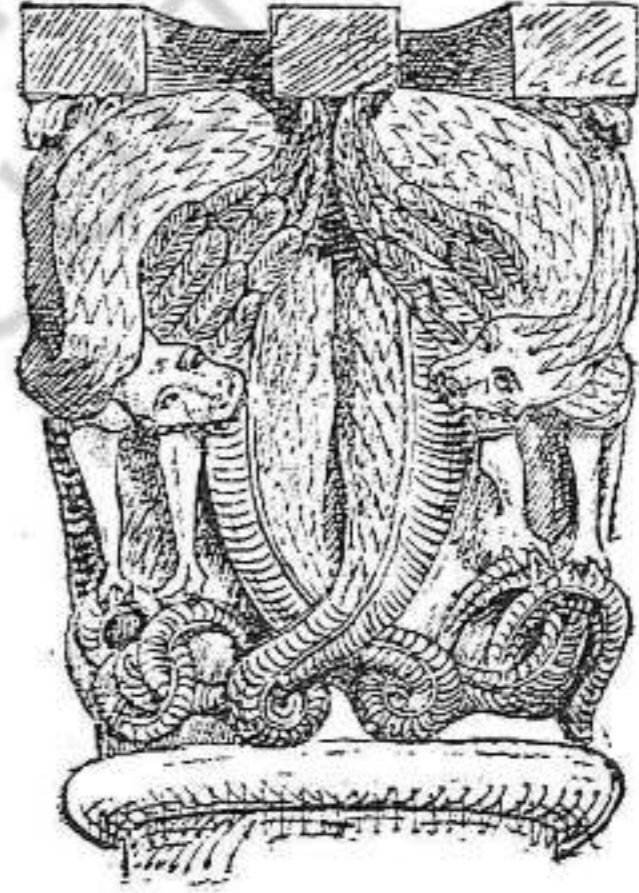
Destruit novament lo edifici per los mahometans en 985, l' abat Othó va reunirhi després als monjos dispersos, treballant pera sa reconstitució. Lo bisbe Vivas de Barcelona, mort al acabar lo sigle x, feu una important deixa al monastir, que llavoras reedificava l' abat Withard, en quin temps va esser acabada la obra de la iglesia, en sa part románica, la planta interior y l' àbside, completat en lo sigle xiv.

En lo monastir de Sant Cugat se reuniren Corts en 1407, 1408 y 1419, decidintse en aquestas derreras, una nova expedició de aragonesos á Sardenya.

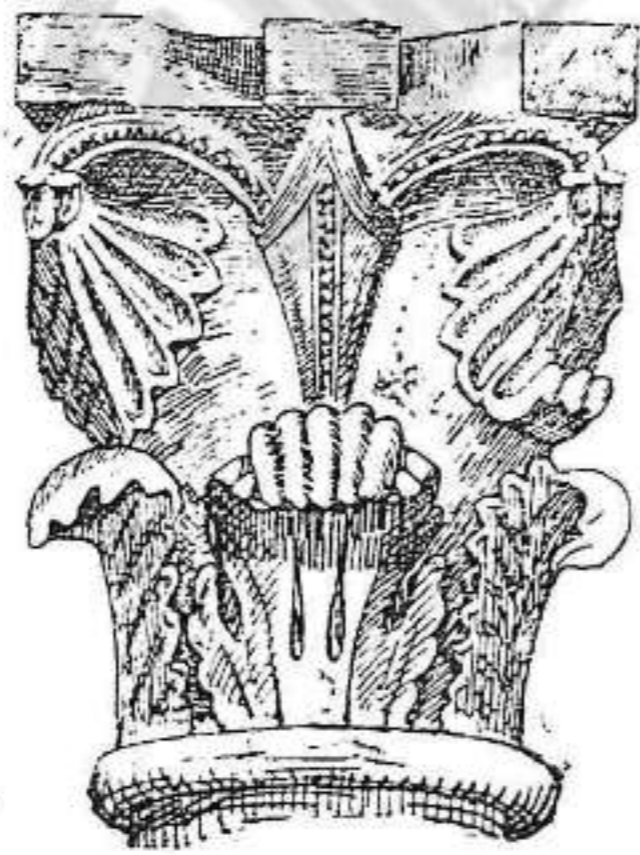
Pochs convents conservavan las riquesas literarias que atresorava lo de Sant Cugat; cal llegir tan sols lo que d' ell consignan Ponz, Villanueva y Torres Amat, ó be examinar los restos salvats de aquella devastació de 1835, que s' conserva efrayosa en lo Arxiu de la corona de Aragó, pera convencers pla bé. En lo mateix casal, possehian aquells frares tipografia propia, hi ha qui suposa desde 1482, en la mateixa alborada del art civilisador del immortal Guttemberg.

Entre las obras més notables impresas allí, s' hi conta un Breviari de 1542 que consignava, que l' any de 1079 fou descubert lo cos de Sant Cugat.

Prolongada llista de privilegis y de concessions reals y pontifi-

CAPITELLS DEL CLAUSTRE

DE SANT CUGAT DEL VALLÉS

cias posseïa lo monastir de Sant Cugat, essent dels més notables lo que doná 'l rey franch Lo'ari en 985 al abat, després d'expulsar als serrahins de son territori.

En 10 de Octubre de 1809, va trabarse en los voltants del convent un combat entre 'ls francesos y 'ls valerosos voluntaris de 'N Milans; per primera vegada en aquella lluyta heróica jugá la cavallería en aquella memorable acció, de que n' eixiren pera sempre coronadas ab memorable llover las armas espanyolas.

Lo any 1835 deixá grabadas sas fatídicas xifras en aquell monument, arreballant las mal aconselladas masses en sa ignoranta obcecació no pocas de las valiosas preciositats que 'l monastir servava. ¡Trista vergonya pera 'ls destructors, que confonian los culpables errors dels homes ab las maravellosas construccions del art!

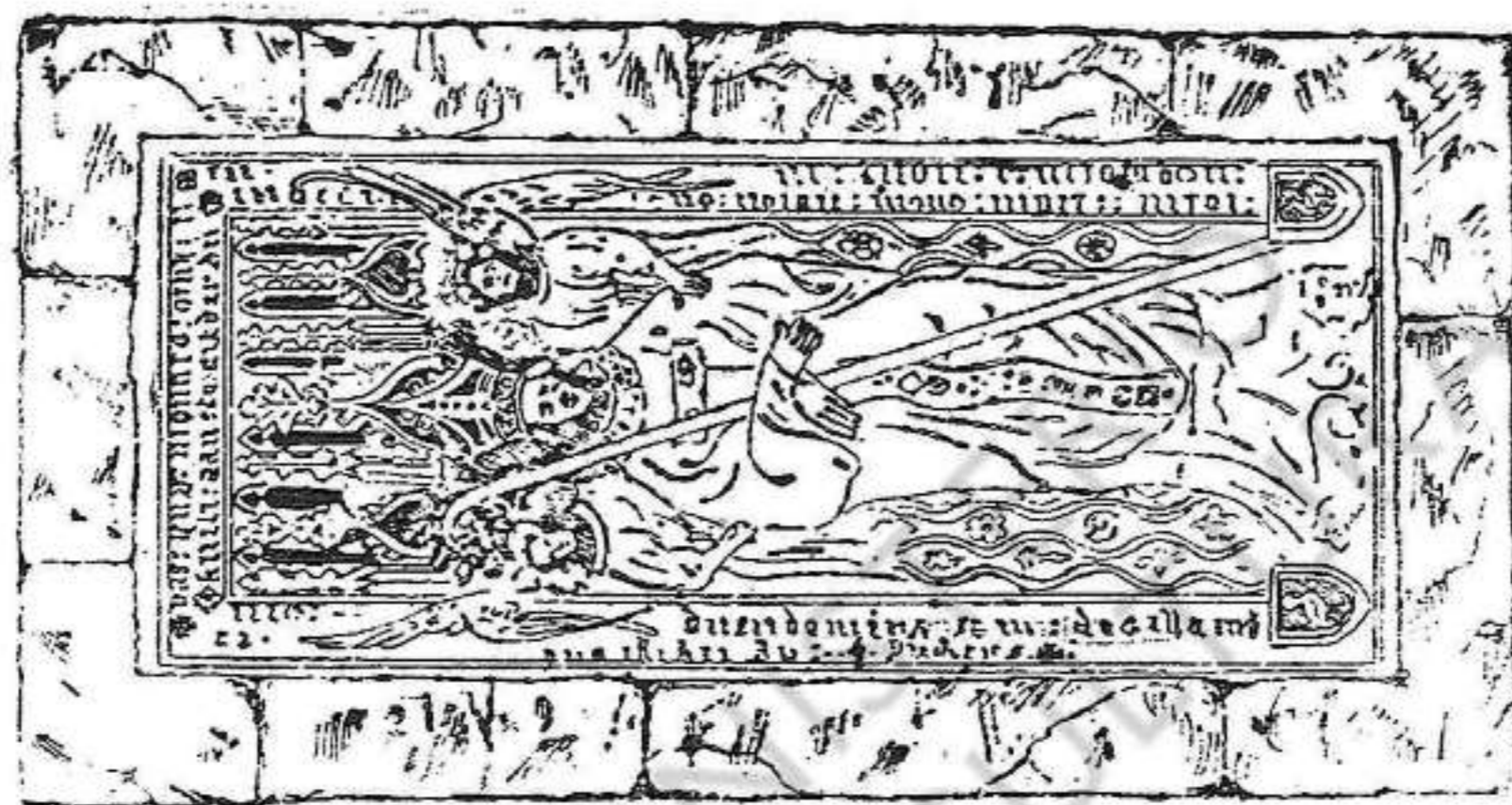
Lo abandono en que desde allavoras se tingueren las despallas de aquell preuhat casal, més d' una volta han amenassat sa ruina, que venen obligats á evitar tots los que s' interessin y estimin las enlayradas manifestacions arqueológicas, servadas en los pobles més ilustrats y protejidas en altres païssos, per los que poden interposar sa influencia.

Y bé s' ho mereix la Basílica del Vallés. Forma l' ábside un grupo ple de encantadora elegancia; lo constitueixen tres tambors orlats d' archs semicercolars, que simètricament s' apoyan en las columnetas que á mitj relleu surten del mur. Es de notar lo finestral en ojiva que s' obra en lo del mitj, entre dos aberturas bisantinas. A segon terme 's destaca lo cimbori ojival, rematat per una torre que difineix en piràmide de rajolas barníssadas. Completa aquest conjunt d' armoniosa silueta, lo robust torreó que s' alsa aislat, constituït per tres diferents cossos en gradació.

L' interior del temple està dividit en tres naus grandiosas. d' arch en plena cimbra. Las dels costats denotan pertanyer á una epoca posterior á la central si s' observa sa irregular simetría. Restan adossats en sos murs alguns sepulcres dels sigles XIII á XV, descollant entre ells lo del abat Othó, quina biografía consignava una borrosa tauleta de pergami que penjava al bell cosat dels calats adornos. També s' hi troban los enterraments de las familias Togores y Saltells, (1) enlassada aquesta ab uns dels fets més trágichs, que registra la historia eclesiástica de Catalunya. Als peus dels grahons del

1) Lo sepulcre de la familia Saltells, á ma esquerra de la porta, conté lo següent epitafi:
Hic jacet dominus, Raymundus de Saltellis et domino Jacma uxor ejus ac progenitoribus et parentela ac liberis eorum. Quorum anima requiescat in pace. Amen. »

presbiteri's fa notar una llosa sepulcral ahont en borrat baix relleu s' observa la figura del Abat Benet Steves (mort en 1419) portat per dos àngels. Envolta la escultura una ben gravada inscripció funerària, quin calch posseheix en son musseu l' activa *Associació de excursions catalana*.

Llosa sepulcral del Abat Benet Steves

En lo primer ters del sigle xv, fou obrat també l' artístich cor, notable per son treball de talla, especialment en los doselets-agulla dels sitials, en quins se demostra la fantasía inagotable del artista que en la grandiositat de la execució, va saber marcar perfectament la significació de las dignitats.

Entre los retaules de la iglesia mereix fixar l' atenció del visitant un del sigle xiii en la part de la epístola, entrant per la porta principal, y'l major, obra acabada del sigle xv, ver tresor de las arts pictóricas y d' esculptura, y ben important baix lo punt de vista indumentari. Lo pas del mal gust de certas épocas, lo mutilá reformant son trassat y debilitant l' armónich conjunt que deuen servir los monuments de tal importancia. Es digne de notarse l' ara de aquell altar, inmensa pedra de 3'50 metres de llongitut, 2'15 de latitut y 0'16 d' espessor.

La pila baptismal, d' estil renaixement, las joyas consagradas al servey religiós, los restos dels tapissos ab l' escut del cenobi, compost per una torre y orlat ab lo mot *Castrum octaviani*, son també testimoni del pasat esplendor de aquell casal.

L' espay y la mateixa distribució de aquesta lleugera monografía no'ns permet descriure l' alba y la capa que's suposa va pertanyer

al abat Arnau de Binre, assassinat en la hora de matinas del dia de Nadal de 1351 en lo cor de la iglesia. La repulsió natural que produheix lo crim, y l' esperit religiós de la época en que aquell se afectuá, feu revestirlo de un colorit ben fals. L' abat fou víctima d' una venjantsa, sempre odiosa en la manera de portarla á terme, mes bon xich inspirada en lo incumpliment de solemnes pactes y potser de usurpacions ilegítimas. Lo desespero del desheretat Berenguer de Saltells, la set de sang de sos companys de crim feu correr la de 'N Birne en un dels actes més solemnes, que celebra lo ritual cristiá. Y no fou sols lo cástich del rey en Pere lo que s' imposá als assessins, que la tradició 'ls fa odiosos ab las punicions més inconcebibles.

Passant de nou á la ressenya del edifici, es de notar la fatxada de la iglesia, verdadera ojiva en degradació, que conté detalls d' estil marcadament bisantí, orlant son arch lo més delicat fullatje. La estructura de aquella arcada 'ns referma en una idea que encare que no s'ia emesa per primera volta, es precís tenirla en compte. L' artista de Sant Cugat, va anticiparse al estil que un sigle més tart dominá en la arquitectura.

Fíxeuse en los finestrals que, además de la porta esmentada, reuneixen ja un carácter més significat que 'l de la transició bisantina-ojival.

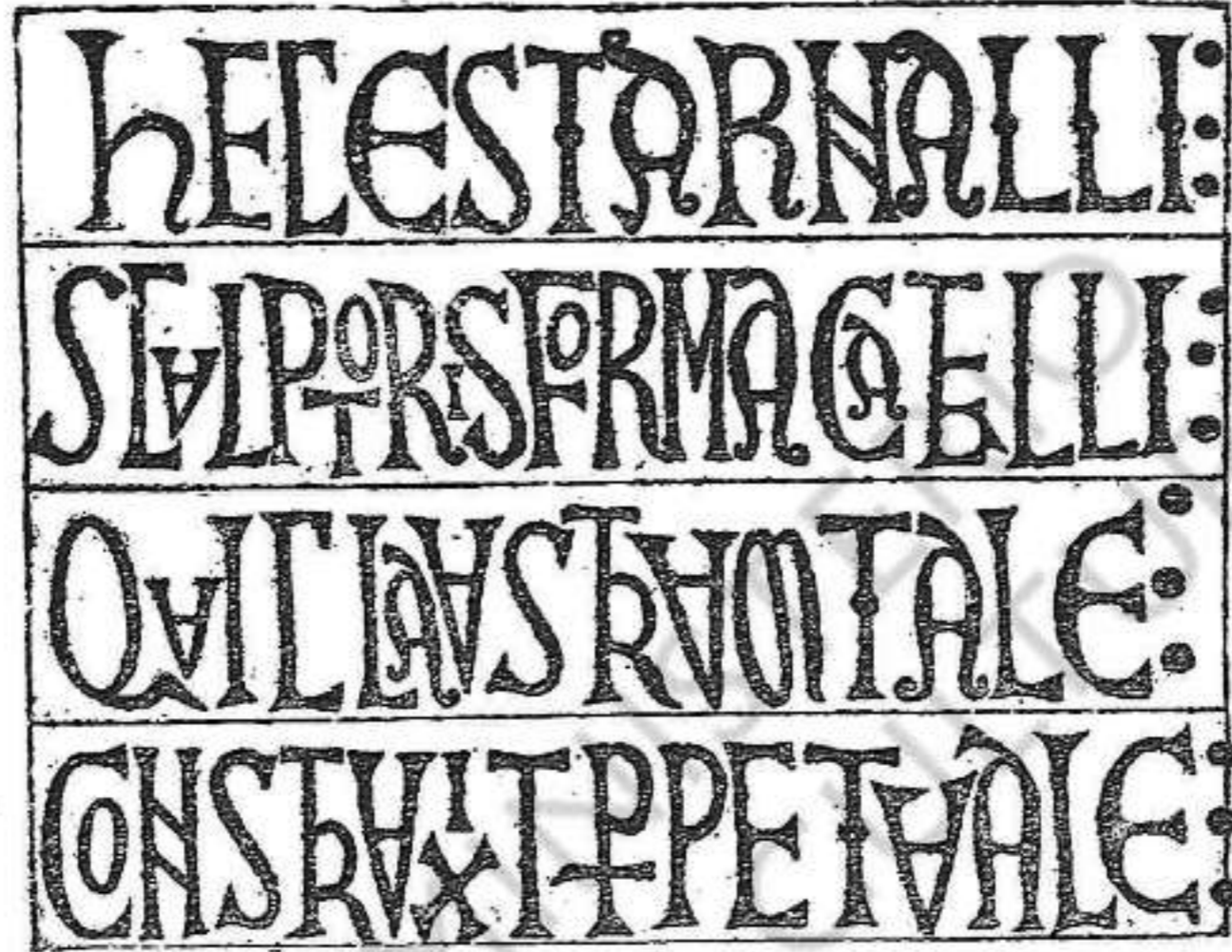
En aquella part de la fábrica produheix magnífich efecte lo rosetó que abraça tot l' espay de la nau central y en quin ja 's deixa entreveure ab rasgos més positius, lo gust arquitectónich del sigle xv.

Mes la part notable per excelencia de aquell vastíssim edifici es lo claustre, de forma cuadrangular, contenint dos pisos constituits per quince arcadas góticas en la galería superior, que s' apoyen los archs bisantins de la inferior que li corresponen simétricament, sostinguts per columnas aparelladas que rematan ben esculpits capitells. Allí 's demostra potent y rica la originalitat del artista que va concebir lo plano. Los entrellassats de fullatjes per demás capritxosos: la reproducció de ben combinadas aus y cuadrúpedos; la transcripció de las costums de la época; 'ls assumptos bíblichs; fins la mateixa alusió al autor de aquellas esculturas, converteixen lo lloch en un museo de fantasía y de execució acabada, ben digne d' estudi.

Comensat lo claustre en 1013, á mitjans del sigle xi, s' adquiriren alguns terrenos pera completar-lo. En la obra esculptórica hi sobresurtí Arnalt Gatell.

Qui claustrum tale—construxit perpetuale

consigna una petita lápida endosada en lo ángul oriental de la galería que reproduhim de la que 's publicá en lo *Butlleti de l'Associació d' Excursions Catalana*.

Lápide del claustre

Son també dignes d'esment en lo claustre la porta á tota cimbra que obria pas al temple y que avuy se trova tapiada, y 'l sepulcre del abat Pons Burgés, mort á XIII de las kalendas de Septiembre de 1306, segons consigna lo epitafi de son enterrament.

En la casa rectoral se conserva, entre altres objectes, un retaule del sigle XV en quin últim terme apareix la silueta del monastir, y un frontal románich que tal volta perteneixía á un dels primitius altars.

Heus aquí á grans plomadas trassada la importancia del cenobi de Sant Cugat, quinas torres y quina vasta extensió tan bell cop de vista presenta desde 'l cim del Tibidabo, com á un dels monuments més notables de la poética comarca vallessana.

JOSEPH FITER É INGLÉS

Barcelona, Juny de 1882

?

Jo de la vida saber volía
 tots los secrets,
 y com á mestra de aquesta ciencia
 prenguí la Fé.

—Viurer es náixer á aquesta vida
 pera esperarne d' altra millor,
 la mestra aquella me deya sempre,
 l' ánima nostra naix, mes no mor.

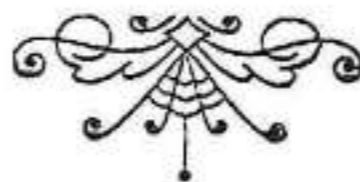
Jo de la vida saber volía
 tots los secrets,
 per' mestra meva prenguí la Ciencia,
 y ella 'm digué:

—Res hi ha en la terra que creat sía,
 que la materia sempre es estat;
 si tot té límits, com alguns diuhen
 ¿hont son los límits del ample espay?

Diheume quina de aquestas mestras
 mes rahó té;
 que jo pensanhi fins lo judici
 crech que perdré.

—Si devant nostre l' infinit posan
 derrera nostre hi es de segur;
 si la materia no deu morirne
 es porque sempre, sempre ha sigut.

CELS GOMIS.

BIBLIOGRAFIA

PPRIMAVERA. *poesías catalanas* d' ESTEVE FOREST Y SICART; *quadern primer*. Ha sortit ja á llum en Girona, aquest tomet qual pròxima aparició anunciarem en lo número passat. En ell proba 'l jove senyor Forest que té bastanta facilitat en versificar, però creyém que en sas poesías hi manca una idea, un pensament, un propòsit. Nosallres, que pensém molt lluny de lo que manifesta 'l senyor Palol en lo prólech que acompanya la obreta, aconsellém al jove poeta gironí que s' inspiri en la novetat y en la atmósfera del dia. La poesia, com la música y demés arts, ha cambiat avuy del tot, puig que tot deu adaptar-se á las evolucions per que passa la humanitat, y es inútil la oposició, porque ellas son lley de Progrés y aquest no pot deturarse. Conseqüencia es d' aixó, que quan veyém una poesia inspirada en las corrents de sempre, girém full, y en cambi 'ns extasiém devant d' aquella que respira novetat.

Apart d' aixó, las poesías del senyor Forest son correctes, hi regna en ellas sentiment y no deixan d' estar salpicadas de justas bellas. Li augurém un felís pervindre en poesia, y no duptém en notar un remarcable avens en los pròxims quaderns que 's proposa publicar, aixó es, *Estiu, Tardó é Ivern*.

ADOLESCENCIA. *Poema lírico* por RAMON D. PERÉS. L' autor d' aquest llibret qu' hem rebut, es un veritable poeta, perquè encara que sos melodiosos versos se traduhissin en qualsevol idioma, sempre 's coneixería que son seus, puig per més que hagués de variar sa forma, sempre quedaria en quan al fons lo simpátich pensament que campeja en cada estrofa del jove senyor Perés, per curta que sia. Lo recomaném á nostres lectors.

FECUNDACION ARTIFICIAL HUMANA, *su historia y procederes* por P. MANAUT. Hem rebut aquest folleto, que no duptém en calificar d' interessant, per la delicada materia de que tracta y sobre la qual ben poch s' ha escrit fins avuy.

UNA OBRA EN PROSA DE VICENS GARCÍA, RECTOR DE VALLFOGONA. Segona edició publicada en Girona per lo cronista de dita ciutat D. Claudi Girbal. Es aquest llibret una curiositat deguda á una casualitat, segons manifesta 'l senyor Girbal en lo prolech que l' acompauya. Es cosa que val la pena de guardarse.

NOVAS

Lo reputat escultor catalá Sr. Geroni Sunyol, ha sigut nombrat académich de la de Bellas-Arts de St. Fernando, y ab tal motiu la *Ilustració Española y Americana* publica lo seu retrato.

Celebrém lo nombrament y doném la enhorabona al artista catalá, no perquè lo nou titol haja de ferlo més apreciale á n' ell ni á sas obras, que aixó es difícil, sino per veure que al menos una vegada aquell Madrid centralisador se ha recordat d' un fill de provinCIAS tan modest com digne d' estima per son talent.

Ha mort en Falset, víctima de una curta y penosa malaltia, lo entussiasta catalanista é inteligent notari D. Pere Gras, pare de nostre amich lo conegut poeta D. Francisco Gras y Elías. Donem á nostre estimat amich lo més sentit pésam per tan irreparable perdua.

Galantment invitats assistirem á la inauguració oficial del *Centre Catalá* lo vespre del 17 del corrent, celebrada en lo Teatre Catalá, degudament adornat per l' objecte.

Devant una numerosa concurrència, llegí 'l secretari Sr. Lassarte una *memoria* en la que feu la historia del Centre, al final de la qual fou saludat per justissims aplausos. Acte seguit se doná lectura de una carta del president Sr. Soler, excusant sa ausencia, y despres lo Sr. Almirall llegí un discurs ab qual contingut estem del tot acorts. Se doná fi á la festa ab un magnífich discurs de gracias del Sr. Arús y Arderiu.

Saludém de tot cor al nou Centre, desitjantli robusta vida, aixis com á son *Butlletí*, qual primer número hem rebut

Una causa inesperada 'ns obliga á suspendre temporalment la publicació de L' AVENS ab molt sentiment nostre. Mes debem anticipar als subscriptors que serán indemnissats com se mereixen, puig que per lo setembre vinent, quan nostre director torni á Barcelona comensará la publicació de la curiosa obra *Catalunya per sos rius*, de la qual ne regalarém dos volums als que tenen pagat per tot l' any. Cada exemplar de tal obra costará una pesseta als no suscrits á L' AVENS. Lo primer llibre se titulará *Lo Freser*, que com los demés anirá acompanyat de una carta geogràfica del curs del riu.

Per altra part debem manifestar á 'ls abonats que 'l nostre periódich no desapareix sino per algun temps, podent tenir la seguritat que tornarém al camp de las lletres catalanas ab més ardiment que may.

Tip. «*La Academia;*» de E. Ullastres, Ronda Universitat, 96